

POD VUKOVARSKIM NEBOM

Vukovarske ulice pune dječjega smijeha i veselih glasova, mirisa tople jutarnje kave i šumovi hrvatske rijeke Dunav davale se osebujuju ljepotu ovom malom i mirnom gradu. Ptice nebeske i crne lastavice kružile su plavim vukovarskim nebom iznad plavih dunavskih voda sipajući vodu iz svojih žutih kljunova. U gradu bijaše jedan vodotoranj koji ispod bijelih oblaka promatra svoje ljude. Proljetno sunce obasjava vodotoranj, osvjetljava njegovo čisto lice, šalje svoje ugodne zrake po gradu u kojemu su bosonoga djeca trčala poput medvjedića, stariji dječaci kupali su se u europskoj rijeci, a njihovi roditelji spremali se na posao u tvornicu obuće Borovo. Takav je bio svijet sretnoga šestogodišnjega dječaka Ede, takvo je bilo njegovo mirno djetinjstvo koje se rasprsnulo poput mjehura sapunice.

Dođe dan kada se dječji žamor i razigranost na vukovarskim ulicama više nisu čuli, mirisi jutarnje kave i čaja povukli su se u zatvorene sobičke, a lastavice više nisu stvarale kružnice na crnoj i nemirnoj rijeci ispod sivoga vukovarskog neba. Ljudi postanu odjednom žalosni i tjeskobni. Vukovarski vodotoranj više nije vidio osmijeh na ljudskim licima i svoj odsjaj u mutnoj rijeci, a predosjetio je kao vječni svjedok vremena svoje rane boli, rane tuge. Iščekivanje, neizvjesnost, strepnja... Ljepota je svakodnevice utihnula, a izdaleka čuli su se i osjećali zvukovi rata, zvuci mržnje i razaranja, zvukovi neprijatelja. Bijaše kao da se zamišljeni neprijatelj približavao u krugovima prema Vukovaru stežući obruč radosti, smijeha, dobrote i mira. Mladići i iskusniji odrasli ljudi krenu braniti grad Vukovar, a mnogi od njih daruju svoju mladost i život za obranu doma i domovine. Rat donese nemir koji se poput vatrenih krugova širi Vukovarom, domovinom i svijetom te hoće nadvladati sreću i radost vukovarskih ljudi. Stotine ljudi bijaše ranjeno i mučeno, mnogo ih je poubijano i strijeljano, a djeca koja izgubiše roditelje postanu siročad. Neki očevi, koji krenu braniti okupirani grad Vukovar, možda posljednji put gledaju svoje drage obitelji.

– Sine, odlazim u rat za tebe i tvoju majku –, reče otac.

Otada ga više nije vidio. Očevi se obično ne vraćaju svojim domovima, a maloljetna djeca ostaju s uplakanim i zabrinutim majkama. Tako se djetinjstvo dječaka Ede odjednom rasprsnulo poput mjehura sapunice. Ne zna ni sam je li ga ikada imao, uživao. Edo nije više nikada nakon očeve pogibije osjetio nekadašnje vukovarske jutarnje mirise, ljepotu plavoga Dunava, proljetne vukovarske sunčeve zrake. Majka mu stradaše tjedan kasnije u naletu granate kada se vraćala s posla iz tvornice obuće. Edo osjeti najednom samoću, usamljenost i

tugu. Pretpostavlja da nije sam ako voli svoju majku i svojega oca. Nije razumio što je rat, ali ga je itekako osjećao.

Edo završi u dječjem prihvatilištu u koje ga je odveo jedan stariji gospodin. Bilo je tamo nesretne djece kojima su roditelji poginuli u različitim nesrećama, ožalošćene i šutljive djece koja su ostavljena na vukovarskim ulicama bez ičije pomoći, ranjene djece kojoj je pružena prva pomoć. Edu su liječnici i medicinske sestre nahranili i izvagali. Tada sazna da sada ima jedva dvadeset kilograma, a prije rata imao je dvadeset i pet kilograma. Pravi dječak za polazak u školu, u prvi razred! Za doručak je dobivao tek pecivo i šalicu čaja od kamilice koji ga je podsjetio na divna predratna vremena. Zaplakao bi iz dubine srca i iz dna duše, ali ugleda uplakanu djevojčicu svojih godina u trošnom plavom kaputiću s dvama džepićima. Ponudi joj čaj.

– Hvala! – reče djevojčica nemirnim glasom. – No, ne mogu prihvatiti tvoju šalicu čaja.

– Ne brini. Nisam žedan i gladan! Gladan sam slobode i žedan sreće!

– Dobro, uzet ću pola šalice čaja, ali ako ti popiješ drugu polovicu.

Djevojčica u plavom kaputiću zove se Tanja, a stanovala je u obližnjem selu u blizini gdje mu je poginula majka. Zaplaka. Vrijeme su uglavnom kratili igrom kamenčićima i zrnima kukuruza. Tri tjedna već zajedno igraju tu igru i razgovaraju u tišini prihvatilišta najčešće o današnjim poteškoćama prisjećajući se prošlih, sretnih i mirnih vremena. Da mogu i znaju, rado bi i od srca pomogli svojem napaćenom i ranjenom gradu Vukovaru kao što ovi dobri ljudi pomažu njima!

Tenkovski udarac u blizini prihvatilišta! Sirena! Komadići žbuke i prašina pospu dječje glave. Zavlada strah. Zvukovi helikoptera! Tanja i Edo ostavili su igru i prihvatili su se za ruke. Zažmire i zamisle Vukovar slobodnim i mirnim hrvatskim gradom, zamisle ponovno ptice nebeske i crne lastavice kako vijore i kruže iznad plave i bistre rijeke Dunav te visoki vodotoranj koji promatra svoj odsjaj na vodi. U dubokom hodniku dječjega prihvatilišta čuli su se teški koraci i muški glasovi koji su se sve više približavali vratima prostorije. Neizvjesnost raste. To je bila hrvatska vojska! Naglasili su glavnom liječniku da će malodobnu djecu i nemoćne starije osobe prebaciti helikopterima u organizirano prihvatilište u Zagreb jer će Vukovar uskoro pasti. Među hrvatskim vojnicima bio je i Tanjin otac. Između ostale djece prepoznao ju je po plavom kaputiću. Zagrle se Tanja i njezin otac. Otac je vjerovao da mu je jedina kći zauvijek izgubljena. Edo, Tanja i njezin otac posljednji napuste prihvatilište.

– Tata, ovo je Edo. On nema roditelja i siroče je.

Edo pogne skrušeno glavu. Bilo mu je iznimno teško jer se sjetio posljednjeg razgovora sa svojim ocem, poginulim hrvatskim braniteljem.

– Moj je otac otišao u rat za mene i moju majku. Za Vukovar, za domovinu, za Hrvatsku...

– Edo, ne brini! – prekine ga Tanjin otac. – Odsad ću se ja brinuti za tebe. Ulazi u helikopter.

Dvadeset i šest godina života u Zagrebu, dvadeset i šest godina sjećanja prođu od tada. Okrutan i nemilosrdan rat Edi je oduzeo rodni grad, djetinjstvo, prijatelje i roditelje, veselje i mladenaštvo, ali je Edo stekao svoju vjernu i milu suprugu Tanju. Znao je da će vukovarske ulice biti ponovno pune dječjega smijeha i veselih glasova, mirisa tople jutarnje kave i šumova hrvatske rijeke Dunav. Znao je da ptice nebeske i crne lastavice kruže plavim vukovarskim nebom iznad plavih dunavskih voda. Znao je da ranjeni vukovarski Vodotoranj ispod bijelih oblaka promatra svoje ljude u gradu sjećanja, tuge, boli i oprosta.

2017./2018.